Nr 340.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillfällig förhöjning i dagavlöningen för visst manskap vid marinen; given Stockholms slott den 14 mars 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att tillfällig förhöjning i dagavlöningen må för tiden den 1 november 1919—den 31 december 1920 utbetalas till nedannämnda manskap vid marinen, nämligen: till manskap i 2. lönegraden med 40 öre, till manskap i 3. lönegraden med 25 öre och till manskap i 4. lönegraden med 20 öre; samt

att berörda förhöjning i dagavlöningen må bestridas för flottans manskap från anslaget till avlöning för flottans kårer och stater samt för kustartilleriets manskap från anslaget till avlöning för kustartilleriets personal.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter:

»I anslutning till den av Eders Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av chefen för lantförsvarsdepartementet beslutade proposition till riksdagen angående tillfällig förhöjning i dagavlöningen för manskapet vid armén m. m. får jag härmed underställa Eders Kungl. Maj:t frågan om tillfällig avlöningsförbättring för marinens manskap.

Sedan arméns och marinens avlöningssakkunniga genom remiss den 7 december 1918 anbefallts att avgiva utlåtande över en av särskilda sakkunniga samma dag avgiven utredning jämte förslag angående förbättrande av manskapsrekryteringen vid armén, anmodade jag i skrivelse den 9 december 1918 avlöningssakkunniga att vid avgivande av sådant utlåtande jämväl taga i övervägande, huruvida och i vad mån de åtgärder, som med anledning av nyssberörda förslag funnes böra vidtagas, lämpligen kunde och borde anpassas för marinens manskap, därvid korpralernas ställning särskilt torde böra beaktas, samt att inkomma med det yttrande och förslag, vartill anledning kunde förefinnas.

Arméns och marinens avlöningssakkunniga.

I anledning härav avgåvo de sakkunniga den 24 februari 1919, med överlämnande i avskrift av ett samma dag av de sakkunniga avgivet underdånigt utlåtande rörande frågan om förbättrande av man-

skapsrekryteringen vid armén, det begärda yttrandet rörande marinens manskap.

De sakkunniga hava däri till en början lämnat en redogörelse för de nu gällande avlönings- och befordringsbestämmelserna för marinens manskap, av vilken jag här tillåter mig anföra följande.

Nu gällande avlönings-bestämmelser för manskapet vid marinen.

Nu gällande bestämmelser beträffande avlöningen åt manskapet vid marinen skilja sig väsentligt från motsvarande stadganden rörande arméns manskap. Vidkommande armén äro å staterna för vederbörliga truppförband uppförda ett visst antal beställningar för varje *tjänstegrad* (furir, korpral, vicekorpral och menig). Befordran till högre tjänstegrad med rätt att åtnjuta därmed förenade löneförmåner kan ske endast i den mån ledighet uppstått i den högre tjänstegraden.

Vad åter angår marinen äro å vederbörliga stater upptagna ett visst antal beställningar inom var och en av de fyra olika *lönegraderna* (1—4. lönegraden), mellan vilka uppflyttning kan ske endast i mån av uppkommande vakanser. Befordran till högre *tjänstegrad* (underofficerskorpral och korpral) sker däremot, så snart de i gällande reglementen såsom villkor härför stadgade fordringarna äro uppfyllda. Sålunda fordras bland annat för befordran till korpral en tjänstetid av minst 36 månader (3 år) och för befordran till underofficerskorpral en tjänstetid av minst 72 månader (6 år).

Utan avseende å tillgången på lediga platser hänföras vidare de meniga vid marinen, allt efter förvärvad tjänstbarhet, till viss sjömans- eller tjänstbarhetsklass (vid flottan 1., 2. eller 3. klassens sjömän, vid kustartilleriet 2. eller 3. klassens kustartillerist).

För uppflyttning från lägre till högre *lönegrad* vid marinen gälla följande villkor:

för uppflyttning till 3. lönegraden att innehava en tjänstetid vid flottans sjömanskår (kustartilleriet) av minst 18 månader och att vara 2. klassens sjöman (2 klassens kustartillerist);

för uppflyttning till 2. lönegraden att innehava en tjänstetid vid flottans sjömanskår (kustartilleriet) av minst 36 månader och att vara vid flottan 1. klassens sjöman, vid kustartilleriet korpral; samt

för uppflyttning till 1. lönegraden att innehava en tjänstetid vid flottans sjömanskår (kustartilleriet) av minst 72 månader och att vara underofficerskorpral (särskilda bestämmelser gälla dock för viss personal vid flottans ekonomiavdelning).

Enligt gällande stater åtnjuter marinens manskap i de olika lönegraderna under tjänstgöring i land, förutom naturaförmåner, kontant avlöning med följande belopp för helt år räknat:

	Lön. Kronor.		Dagavlöning. Kronor.	Summa. Kronor.	
1. lönegraden	540	—	à 0.80—292.00	832	—
2. »	276	—	» 0.60—219.00	495	—
3. »	180	—	» 0.50—182.50	362	50
4. »	144	—	» 0.30—109.50	253	50

Härtill kunna enligt särskilda bestämmelser komma inkvarteringsbidrag med 10, 15 eller 20 kronor i månaden, korpralsarvoden med 5 kronor i månaden och uppmuntringspenningar med lägst 5 och högst 15 öre om dagen.

Vidare utgår till den, som tillhör 2. lönegraden och är underofficerskorpral eller korpral, om han vid sjömanskåren (kustartilleriet) innehar en tjänstetid av minst 48 månader (4 år), varav minst 12 månader såsom korpral, ett första lönetillägg av 10 kronor i månaden och, om han därstädes innehar en tjänstetid av minst 84 månader (7 år), ett andra lönetillägg av 5 kronor i månaden.

På grund av beslut av 1918 års lagtima riksdag utgår ytterligare under år 1919 till underofficerskorpral, som innehar lön i 1. lönegraden för manskap, tillfällig löneförbättring med lägst 125 och högst 725 kronor för helt år räknat, beroende på antalet tjänstår.

Slutligen äger marinens manskap jämväl uppbära krigstidstillägg och krigstidshjälp enligt därom gällande särskilda föreskrifter.

Till manskapets vid marinen förmåner höra vidare lega, som enligt gällande stater utgör 12 kronor 50 öre för varje år av anställningstiden, samt anställnings-, rekapitulations- och avskedspremier. Nämnda premier utgå enligt bestämmelserna i kungl. brevet den 23 augusti 1918, vilket gäller tills vidare och som är affattat i enlighet med de grunder, för vilka jag närmare redogjort i det vid statsverkspropositionen till 1918 års lagtima riksdag fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 14 januari 1918, punkterna 4 och 5.

Nuvarande avlöning till manskapet vid armén.

Enligt en av omförmälda sakkunniga lämnad redogörelse åtnjuter manskapet vid armén jämlikt gällande stater, förutom naturaförmåner, följande kontanta avlöning för helt år räknat:

Beställning.	Lön. Kronor.		Dagavlöning. Kronor.	Summa. Kronor.	
Furir av 1. klassen	600	—	à 0.50—182.50	782	50
» » 2. »	360	—	» 0.50—182.50	542	50
Korpral	300	—	» 0.40—146.00	446	—
Vicekorpral	240	—	» 0.30—109.50	349	50
Menig beställningsman	180	—	» 0.30—109.50	289	50
Menig volontär	180	—	» 0.20— 73.00	253	—

Furirerna av 1. klassen äga därutöver för år 1919 uppbära tillfällig löneförbättring å 120 kronor årligen, varjämte ett särskilt lönetillägg å 180 respektive 240 kronor utgår till furirer, som äro eller varit gifta och fortfarande hava minderårigt barn hos sig och som hava en tjänstetid av minst 6 år. Krigstidstillägg och krigstidshjälp tillkommer manskap vid armén liksom vid marinen.

Förslag rörande avlöningen till manskapet vid armén.

I ovannämnda utlåtande av arméns och marinens avlöningssakkunniga har föreslagits, att från och med den 1 november 1919 tillfällig förbättring i avlöningen enligt avgivna grunder måtte få utgå till manskapet vid armén. Med inberäknande av berörda avlöningsförbättring skulle sammanlagda kontanta avlöningen för de olika manskapsgraderna vid armén komma att uppgå till nedannämnda belopp för helt år räknat:

Tjänstegrad.	Lön. Kronor.		Dagavlöning. Kronor.	Summa. Kronor.	
Furir av 1. klassen:					
med mindre än 24 månaders tjänstetid	648	—	à 1.00—365.00	1,013	—
» minst 24 och mindre än 48 månaders tjänstetid	756	—	» 1.00—365.00	1,121	—
» » 48 månaders tjänstetid	864	—	» 1.00—365.00	1,229	—
Furir av 2. klassen:					
med mindre än 24 månaders tjänstetid	540	—	» 0.75—273.75	813	75
» minst 24 och mindre än 48 månaders tjänstetid	648	—	» 0.75—273.75	921	75
» » 48 månaders tjänstetid	756	—	» 0.75—273.75	1,029	75
Korpral	360	—	» 0.75—273.75	633	75
Vicekorpral	300	—	» 0.50—182.50	482	50
Menig beställningsman	240	—	» 0.50—182.50	422	50
» volontär	180	—	» 0.50—182.50	362	50

Såsom av denna redogörelse framgår, har för furirerna föreslagits införande av ett avlöningssystem med lönetillägg efter viss tjänstetid. De särskilda löneskalorna för furirer av 1. och 2. klassen skulle därvid på det sätt ingripa i varandra, att furir av 1. klassen, som kunde räkna längre tjänstetid än 24 månader såsom furir av 2. klassen, skulle äga att tillgodoräkna sig den överskjutande tiden såsom tjänstetid för erhållande av löneförbättring i 1. klassen.

Likställighet mellan manskapet vid armén och vid marinen.

Enligt det uppdrag, som lämnats de sakkunniga, har det ålegat dem att taga i övervägande, huruvida och i vad mån de åtgärder, som av dem föreslagits i fråga om arméns manskap, lämpligen kunde och borde anpassas för marinens manskap, därvid korpralernas ställning särskilt borde beaktas.

De sakkunniga hava härom yttrat följande:

På grund av de stora olikheterna mellan arméns och marinens manskap i fråga om såväl organisation som avlöning måste det givetvis vara förenat med vissa svårigheter att å marinens manskap anpassa de för arméns manskap föreslagna avlöningsbestämmelserna. De sakkunniga hade emellertid funnit en framkomlig väg till åstadkommande av största möjliga överensstämmelse mellan armén och marinen i fråga om manskapets avlöning vara att söka bestämma avlöningen för de olika lönegraderna vid marinen på sådant sätt, att under förutsättning av normal befordran det sammanlagda avlöningsbeloppet för en fast anställd vid marinen under ett visst antal år komme att uppgå till ungefär samma belopp, som under enahanda förutsättning kunde beräknas komma att under samma tid utgå till en fast anställd vid armén.

I ovannämnda utlåtande beträffande arméns manskap hade de sakkunniga utgått från att befordran från lägre till högre manskapsbeställning vid armén i allmänhet kunde ske i den ordning,

att menig volontär kunde befordras till vice korpral efter omkring ett års tjänstetid,

att vicekorpral efter omkring ett års tjänstetid såsom sådan kunde befordras till korpral samt

att korpral efter omkring två års tjänstetid såsom sådan kunde befordras till furir av 2. klassen.

För samtliga ifrågavarande befordringar förutsattes — förutom befintligheten av vakans i den högre beställningen — att vederbörande fullgjort uppställda kompetensfordringar, nämligen:

för befordran till vicekorpral genomgången soldat- och vicekorpralsskola,

för befordran till korpral godkänd korpralsexamen samt

för befordran till furir av 2. klassen godkänd furirsexamen.

Av den utav de sakkunniga lämnade redogörelsen för bestämmelserna rörande uppflyttning till högre lönegrad vid marinen framginge, att — under förutsättning, bland annat, att vakans förefunnes i högre lönegrad och att erforderlig tjänstbarhet vore för handen — dylik uppflyttning kunde ske:

till 3. lönegraden efter en tjänstetid av minst 18 månader (1 ½ år),
till 2. lönegraden efter en tjänstetid av minst 36 månader (3 år) samt
till 1. lönegraden efter en tjänstetid av minst 72 månader (6 år).

Som manskap i 1. lönegraden (underofficerskorpraler) vid marinen redan blivit delaktigt av den av 1918 års lagtima riksdag beslutade tillfälliga löneförbättringen för viss personal vid marinen, hade det för de sakkunniga här närmast gällt att på angivet sätt avpassa avlöningen för marinens manskap under de sex första tjänståren, efter vilkas utgång uppflyttning kunde ske till beställning i 1. lönegraden.

Under förutsättning att befordran till högre tjänstegrad vid armén ägde rum i den ordning, som nyss angivits, samt att avlöningsförbättring utginge enligt de av de sakkunniga föreslagna grunderna, skulle en volontär, som toge fast anställning vid armén, under de sex första åren av anställningstiden komma att uppbära kontant lön och dagavlöning med ett belopp av sammanlagt 3,740 kronor.

Enligt vad de sakkunniga förut anfört, åtnjöte manskap vid marinen i regel avlöning i 4. lönegraden under 18 månader från anställningens början, i 3. lönegraden under 19—36 månaderna samt därefter i 2. lönegraden under 37—72 månaderna, då befordran till 1. lönegraden förutsattes kunna äga rum. Efter en tjänstetid av minst 48 månader, varav minst 12 månader såsom korpral, utginge vidare till den, som tillhörde 2. lönegraden, ett lönetillägg av 10 kronor i månaden. Härtill komme korpralsarvoden och uppmuntringspengar.

Då det nu gällt att söka bringa avlöningen för marinens manskap i överensstämmelse med vad som föreslagits för manskapet vid armén, hade de sakkunniga till en början ansett, att för vinnande av större enkelhet i avlöningssystemet uppmuntringspenningar under tjänstgöring i land och korpralsarvoden icke vidare borde utgå. De sakkunniga ansåge jämväl, att nyssberörda, till manskap i 2. lönegraden efter minst 48 månaders tjänstetid utgående lönetillägg (liksom även det till manskap i nämnda lönegrad efter minst 84 månaders tjänstetid utgående andra lönetillägget av 5 kronor i månaden) borde avdragas från den löneförbättring, som de sakkunniga komme att föreslå.

Vid jämförelse med arméns manskap hade de sakkunniga ansett marinens manskap i 2. lönegraden kunna i stort sett likställas med arméns furirer. På grund härav och med hänsyn till den relativt långa

tid, under vilken marinens manskap kvarstode i nämnda lönegrad, hade det synts lämpligt att för manskapet i berörda lönegrad införa avlöningsförhöjningar efter vissa tidsintervaller i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreslagits för furirerna. Då emellertid uppflyttning i 2. lönegraden i regel torde äga rum efter endast 3 tjänstår eller omkring ett år tidigare än befordran till furir vid armén, hade de sakkunniga ansett begynnelseavlöningen för nämnda lönegrad böra bestämmas något lägre än den för furirerna föreslagna begynnelseavlöningen. Å andra sidan syntes från och med ingången av sjunde tjänståret, vid vilken tid en furir av 2. klassen, därest han icke vunnit befordran, enligt de sakkunnigas förslag förutsattes vara berättigad till den för dylik beställningshavare föreslagna första löneförhöjningen, sådant manskap vid marinen, som fortfarande tillhörde 2. lönegraden, böra vara i avlöningshänseende fullt likställt med dylik furir. På grund härav hade de sakkunniga ansett sig böra föreslå, att för marinens manskap i 2. lönegraden måtte införas tre löneförhöjningar att inträda efter respektive 18, 36 och 60 månaders tjänstetid i lönegraden. Vad däremot anginge 3. och 4. lönegraderna, hade det synts de sakkunniga, att endast ett lönebelopp för varje grad borde ifrågakomma.

Löneskala för manskapet vid marinen.

I anslutning till vad sålunda anförts hade de sakkunniga funnit sig böra för marinens manskap i 2.—4. lönegraderna föreslå de avlöningsbelopp, som framginge i följande schematiska framställning, i vilken för varje beställning angivits lönen (inberäknat eventuellt intjänta ålderstillägg, där sådana förekomme) och dagavlöningen ävensom summan därav.

	18 månader. Kronor.		18 månader. Kronor.		18 månader. Kronor.		18 månader. Kronor.		24 månader. Kronor.		Slutavlöning. Kronor.	
2. lönegraden lön	—	—	—	—	432	—	540	—	648	—	756	—
2. lönegraden dagavlöning	—	—	—	—	273	75	273	75	273	75	273	75
Summa	—	—	—	—	705	75	813	75	921	75	1,029	75
3. lönegraden lön	—	—	288	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. lönegraden dagavlöning	—	—	273	75	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	561	75	—	—	—	—	—	—	—	—
4. lönegraden lön	228	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. lönegraden dagavlöning	182	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	410	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Med tillämpning av dessa lönesatser skulle, under förutsättning att uppflyttning till högre lönegrad ägde rum i den ordning, som här ovan angivits, manskap vid marinen under de sex första anställningsåren komma att uppbära kontant lön och dagavlöning med ett belopp av sammanlagt omkring 3,737 kronor, medan, i enlighet med vad förut anförts, manskap vid armén jämlikt de sakkunnigas förslag under lika lång tid skulle komma att uppbära tillhopa 3,740 kronor. Enligt nu gällande avlöningsbestämmelser skulle motsvarande löneförmåner för samma tid för manskap vid marinen uppgå till omkring 2,649 kronor.

Löneförbättring för manskapet vid marinen.

Det av de sakkunniga framlagda förslaget syntes kunna användas såsom grundval för en tillfällig lönereglering på sådant sätt, att skillnaden mellan de föreslagna nya avlöningsbeloppen och de i gällande stater upptagna motsvarande belopp finge utgå såsom löneförbättring till personalen. De fyllnadsbelopp, som i sådant fall skulle tillkomma personalen i de olika lönegraderna för helt år räknat, framginge av följande tablå.

	Förbättring i lön. Kronor.		Förbättring i dagavlöning. Kronor.	Summa. Kronor.	
Manskap i 2. lönegraden:					
med mindre än 18 månaders tjänstetid	156	—	à 0.15—54.75	210	75
» minst 18 och mindre än 36 månaders tjänstetid	264	—	» 0.15—54.75	318	75
» » 36 » » » 60 » »	372	—	» 0.15—54.75	426	75
» » 60 månaders tjänstetid	480	—	» 0.15—54.75	534	75
Manskap i 3. lönegraden	108	—	» 0.25—91.25	199	25
» » 4. »	84	—	» 0.20—73.00	157	—

Beträffande de nu utgående anställnings- och rekapitulationspremierna uttalade de sakkunniga den uppfattningen, att desamma såväl vid marinen som vid armén borde avskaffas. De sakkunnigas förslag till löneförbättring är i överensstämmelse härmed utarbetat under den förutsättningen, att anställnings- och rekapitulationspremier icke skulle utgå jämsides med den av dem föreslagna löneförbättringen.

Marinförvaltningen.

Över de sakkunnigas förslag har marinförvaltningen den 6 mars 1919 avgivit utlåtande; och har ämbetsverket därvid, efter samråd med chefen för marinstaben och chefen för kustartilleriet, vilka avlämnat en promemoria i ämnet, anfört huvudsakligen följande.

De för armén föreslagna löneskalorna syntes till sina tidsintervaller i huvudsak sammanfalla med tiden för manskapets befordran till högre tjänsteställning på grund av vunnen högre kompetens. Så bleve däremot icke fallet med de för marinen föreslagna löneskalorna. Vad särskilt flottan beträffade förelåge ett uppenbart behov att tillförsäkra manskapet en väsentlig löneförbättring vid rekapitulation efter fyra tjänstår. Härtill hade förslaget icke tagit hänsyn. Det uppdrag de sakkunniga erhållit att beakta korpralernas ställning syntes de icke hava lyckats utföra på ett tillfredsställande sätt. Alldeles särskilt gällde detta de ekonomiska påföljderna för menig, som visat sig olämplig såsom korpral och därför måste återgå till förut innehavd beställning, däri han även senare borde bibehållas på grund av vunnen yrkesskicklighet.

För förslaget att borttaga anställnings- och rekapitulationspremierna kunde marinförvaltningen icke finna övertygande skäl förebragta. Då ämbetsverket icke hunnit inhämta erforderliga uppgifter från vederbörande befälhavare angående anställningspremiernas praktiska verkningar, måste marinförvaltningen antaga, att erfarenheterna från den korta tid nämnda premier verkat sannolikt icke kunde berättiga till ett avgörande omdöme, att de vore olämpliga. Och den princip, varpå de vilade, torde jämväl efter genomförande av en löneförbättring, vare sig tillfällig eller definitiv, äga sin fulla giltighet. Skulle nämligen, såsom man syntes hava skäl antaga, den föreslagna löneförbättringen icke medföra en effektiv rekrytering av manskapsstyrkan, förelåge ju alltjämt behovet att med tillhjälp av andra medel fylla vakanserna, ett behov som vore större eller mindre allt efter vakansernas antal. För dess tillgodoseende syntes annat medel icke finnas mera lämpat än ifrågavarande premier, vilkas storlek växlade med vakansernas antal. Uppstode besparingar å avlöningsmedlen till följd av vakanserna, syntes det också rimligt att öka utgifterna för deras fyllande.

Marinförvaltningen kunde icke förbise, att de sakkunnigas förslag innebure en väsentlig ökning av manskapets avlöning. En sådan ökning funne ämbetsverket synnerligen önskvärd. För en definitiv lönereglering för manskapet torde emellertid iakttagande av de nu framförda synpunkterna vara en ovillkorlig förutsättning ur försvarets egen synpunkt. Jämväl vid en tillfällig lönereglering syntes det nödvändigt att iakttaga dessa synpunkter i sådan utsträckning, att genom den tillfälliga löneförbättringen en definitiv lönereglering enligt nu angivna riktlinjer icke föregrepes eller hindrades.

Departements-chefen.

Av vad chefen för lantförsvarsdepartementet förut i dag anfört framgår, att det icke befunnits lämpligt att för närvarande framlägga

förslag om tillfällig löneförbättring för manskapet vid armén enligt de av de sakkunniga föreslagna riktlinjerna. Med hänsyn till de ändrade förhållanden, som numera inträtt beträffande ordnandet av vårt försvarsväsen, har det nämligen ansetts tveksamt, huruvida sådana förändringar i avseende å manskapets löneförhållanden, som de sakkunnigas förslag innebure, nu borde bringas till utförande. Det kunde visserligen, enligt vad chefen för lantförsvarsdepartementet anförde, icke bestridas, att ett system med ålderstillägg för vissa beställningshavare, på sätt de sakkunniga föreslagit, kunde innebära beaktansvärda fördelar, och som de nuvarande anställnings- och rekapitulationspremierna vid armén icke motsvarat förväntningarna, vore förslaget om deras avskaffande förtjänt av allvarlig prövning. Intill dess en mera fullständig omläggning av manskapets avlöningsförhållanden kunde genomföras, syntes det dock lämpligast att bibehålla dessa premier. Under dessa förhållanden ville chefen för lantförsvarsdepartementet inskränka sig till att föreslå, att, med bibehållande i övrigt av nu gällande bestämmelser, någon höjning i dagavlöningen måtte från och med det anställningsår, som toge sin början den 1 november 1919, beredas beställningshavare i de olika manskapsgraderna.

Då härjämte, såsom jag förut anfört, de sjömilitära myndigheterna haft vissa erinringar att framställa mot det av de sakkunniga uppgjorda förslaget om tillfällig löneförbättring för marinens manskap, särskilt i vad detsamma avser borttagandet av anställnings- och rekapitulationspremier, har jag icke ansett mig för närvarande kunna föreslå, att berörda förslag lägges till grund för en framställning i ärendet till riksdagen. Då jag likväl finner mig böra föreslå en tillfällig höjning av dagavlöningen för marinens manskap i 2.—4. lönegraderna, är det av det skälet att tillfällig löneförbättring redan beretts såväl befäl och underbefäl som manskap i 1. lönegraden, varför det synes mig orättvist, om icke något nu åtgjordes för manskap i förstnämnda tre lönegrader, i all synnerhet som inom desamma inrymmes ett stort antal gifta korpraler, vilkas ekonomiska ställning under den långvariga kristiden blivit särskild bekymmersam.

För arméns manskap har i förut nämnda proposition föreslagits, att dagavlöningen måtte höjas

för	furir	av	1.	klassen	från	50	öre	till 1 krona
»	»	»	2.	»	»	50	»	» 1 »
»	korpral				»	40	»	» 75 öre
»	vicekorpral				»	30	»	» 50 »
»	menig volontär				»	20	»	» 50 »

Såsom motiv för den föreslagna höjningen för beställningshavare i de lägre tjänstegraderna har därvid särskilt anförts, att den till dessa beställ-

ningshavare utgående dagavlöningen icke borde understiga det penningbidrag å 50 öre för dag, som enligt gällande regler tillkomme värnpliktiga. Detta motiv synes äga giltighet även i fråga om marinens manskap i 4. lönegraden.

Vid bestämmandet av beloppet av de förhöjningar i dagavlöningen, som böra tillkomma marinens manskap i 2. och 3. lönegraderna, har jag utgått därifrån, att i stort sett manskap i 2. lönegraden kan jämnställas med furirer vid armén och manskap i 3. lönegraden med korpraler vid armén. I enlighet härmed anser jag mig böra föreslå, att dagavlöningen måtte höjas

för	manskap	i	2.	lönegraden	från	60	öre	till	1	krona.
»	»	»	3.	»	»	50	»	»	75	öre
»	»	»	4.	»	»	30	»	»	50	»

Härigenom skulle visserligen manskapet i 2. lönegraden komma att uppbära dagavlöning med högre belopp än det ännu kvarstående manskapet i 1. lönegraden (underofficerskorpralerna), men då sistnämnda manskap genom beslut av 1918 års lagtima riksdag redan tillerkänts löneförbättring med belopp, som i allmänhet torde överstiga den av mig för manskapet i 2. lönegraden här föreslagna förhöjningen i dagavlöningen, synes nämnda förhållande ej böra möta några betänkligheter.

Jag anser mig böra anmärka, att, vid bifall till det av mig nu framlagda förslaget, sjöavlöning till marinens manskap fortfarande bör utgå enligt för närvarande gällande bestämmelser.

Kostnaden för den sålunda föreslagna avlöningsförhöjningen skulle, därest samtliga beställningar vore besatta, för år 1920 uppgå till i runt tal 400,000 kronor för flottans och 110,000 kronor för kustartilleriets manskap samt för november och december 1919 till $^1/_6$ därav eller omkring 67,000 kronor respektive 18,000 kronor. Med hänsyn till det stora antalet vakanser — enligt vad jag inhämtat utgjorde det bland korpraler och meniga inom flottans sjömanskår den 15 december 1918 32.5 procent och bland motsvarande personal vid kustartilleriet den 31 december 1918 mer än 40 procent — komma emellertid de verkliga kostnaderna att uppgå till avsevärt mindre belopp; och torde besparingarna å vederbörliga avlöningsanslag lämna tillgång till bestridande av ifrågavarande kostnader.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tillfällig förhöjning i dagavlöningen må för tiden den 1 november 1919—den 31 december 1920 utbetalas till nedannämnda manskap vid marinen, nämligen: till manskap i 2. lönegraden med 40 öre, till manskap i 3. lönegraden med 25 öre och till manskap i 4. lönegraden med 20 öre; samt

att berörda förhöjning i dagavlöningen må bestridas för flottans manskap från anslaget till avlöning för flottans kårer och stater samt för kustartilleriets manskap från anslaget till avlöning för kustartilleriets personal.»

Till vad departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl Ridderstad.